

Save Your Butt

In het kort

Leerlingen doen onderzoek naar vervuiling door sigarettenfilters. Deze les bestaat uit onderzoek naar hoeveel sigarettenpeuken er in de omgeving van de school weggegooid worden en hoe je mensen (niet) aanspreekt op het weggooien ervan. En de leerlingen maken een poster om mensen in en/of buiten school bewust te maken van de milieugevolgen van het weggooien van peuken op straat.

Onderdelen

Dit onderzoek bestaat uit:

- Introductieles plasticsoep (optioneel). Wij raden je aan om deze les te doen met de klas voordat je start met het onderzoek Save Your Butt. Zie bit.ly/PSFVMBOBK
- Klassikale digibordles Save Your Butt. Hiermee loop je stap-voor-stap door het onderzoek heen.

Tijdsduur

3 - 4 lessen:

- Introductieles plasticsoep (optioneel): 30 minuten
- Digibordles Save Your Butt: 30 minuten
- Veldonderzoek (naar buiten): 25 minuten
- Rollenspel oefenen en opnemen: 30 minuten
- Opgenomen rollenspellen laten zien aan de klas: 30 minuten
- Poster maken: 30 minuten

Sluit aan bij de vakken

- aardrijkskunde, maatschappijleer, mentorles, Nederlands, drama

Leerdoelen

- 👍 De leerlingen worden meer bewust van de hoeveelheid plastic op straat.
- 👍 De leerlingen leren dat peuken (onder meer) plastic bevatten.
- 👍 De leerlingen denken na over hoe je mensen op hun gedrag kunt aanspreken.
- 👍 De leerlingen worden meer bewust van de gevolgen van het weggooien van peuken op straat.

Sluit aan bij de kerndoelen

👍 Nederlands

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.
6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.

👍 Engels

14. De leerling leert in Engelstalige schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.

👍 Mens en natuur

31. De leerling leert onder andere door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.

👍 Mens en maatschappij

39. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

Sluit aan bij de eindtermen profielen

👍 Dienstverlening en Producten:

- P/D&P/2.3.2 Gespreksvaardigheden toepassen.
- P/D&P/4.2 Een film maken.

👍 Economie en Ondernemen:

- P/EO/2.2.2 Klachten afhandelen.

👍 Groen:

- P/GR/3.3.1 t/m3 Groene onderhoudswerkzaamheden inventariseren en uitvoeren.

👍 Media, Vormgeving en ICT

- P/MVI/1.1 een audiovisuele (AV) productie van 2 tot 3 minuten maken van script tot film en deze presenteren.
- 👍 P/MVI/1.2 een AV animatie van 20 seconden maken en presenteren van script tot eindproduct.

Sluit aan bij de eindtermen profielen

👍 **Zorg en Welzijn:**

P/ZW/2.1.3 schoonmaakmiddelen, -apparatuur en -materialen kiezen en gebruiken.

👍 **Keuzevak Huidverzorging**

K/ZW/3.2.3 en 3.1.5 Informatie verstrekken over veel voorkomende verzorgingsproducten (voor gezicht en voor lichaam).

Wat heb je nodig?

👍 **Veldonderzoek**

- een bakje per groepje om peuken in te verzamelen
- touw of stoepkrijt
- handschoenen of afvalgrijpers (te leen bij gemeente)

👍 **Rollenspel**

- camera of mobiel

👍 **Poster**

- A3 papier
- pennen, stiften, computer, printer

Bronnen

👍 **Engelstalige filmpjes**

- www.youtube.com/watch?v=e4wvsslj9U
- www.youtube.com/watch?v=n5K4oIXrCo8

👍 **Nederlandstalig**

- www.youtube.com/watch?v=09JPR5x5ZTU
- www.youtube.com/watch?v=Jg_wdWQuSul

👍 **Artikelen**

- www.plasticsoupfoundation.org/2014/05/peuken-en-filters-dragen-bij-aan-plastic-soep
- www.asr.nl/blog/peuken-in-de-plastic-soep
- nl.metrotime.be/2018/08/30/must-read/sigarettenpeuken-schaden-oceanen-meer-dan-plastic-rietjes
- www.ad.nl/buitenland/vogel-voert-peuk-aan-jong-het-strand-is-geen-asbak~a5cccacd/?fbclid=IwAR1YJWVu8zkHIAgsMny_p-SmTSDc2RD64s2jppq8T1D7s_NUkeRovuZ_qlc
- www.nrc.nl/nieuws/2015/10/05/het-duurt-ongeveer-twee-jaar-voordat-een-peuk-ver-1541935-a432681

Voorbereiding

- 👉 De leerlingen doen actief mee in de les en leren waarom peuken weggoien milieuschade veroorzaakt.

Daarna doen de leerlingen buiten veldonderzoek. Zorg voor alle materialen onder het kopje 'Wat heb je nodig?' De docent geeft aan waar de leerlingen rond de school een stuk grond afzetten van vijf bij vijf meter. Dit moeten stukken grond zijn op verschillende locaties rond de school. Zorg er dus voor dat alle groepjes een eigen gebied toegewezen krijgen.

Tips voor verschillende onderzoekslocaties: straten en stoepen, parkeerplaatsen en winkelstraten.

Gebieden met veel sigarettenpeuken zijn: school- of bedrijfsingangen, rondom bankjes (bijvoorbeeld in een park), en rondom supermarkten. Zorg dat er een goede verdeling is van locaties met veel en weinig vervuiling door sigarettenpeuken. De leerlingen tellen en rapen in hun afgezette onderzoeksgebieden alle peuken en noteren aantallen. Ze kunnen handschoenen of afvalgreepers gebruiken. Instrueer de leerlingen dat ze de gevonden peuken in een bakje of vuilniszak mee terugbrengen naar school.

Als alle groepjes klaar zijn met het veldwerk bespreek je klassikaal hoeveel peuken de leerlingen hebben opgeruimd. Bespreek met de klas wat ze hiervan vinden.
- 👉 De leerlingen bedenken hoe je iemand anders aan kan spreken op hun gedrag. De bedoeling is dat leerlingen zich bewust worden van hoe je mensen aanspreekt en hoe je aangesproken wil worden. Leerlingen oefenen dit in een rollenspel en filmen het. Deze filmpjes zijn voor eigen gebruik binnen de les.
- 👉 De leerlingen maken een voorlichtingsposter over de gevolgen van filters in het milieu voor op school of in de buurt.

Lesuitvoering

- 👉 De digibordles heeft een interactieve optie 'devices in de klas'. Vraag de leerlingen hun mobiel of tablet mee te nemen naar de les. Indien je liever geen mobiel of tablet gebruikt tijdens de les dan kan dat ook.
- 👉 Indien je kiest voor de interactieve optie 'devices in de klas', dan worden er gedurende de hele les quizvragen gesteld.

Advies: gebruik deze interactieve optie alleen bij een klas van max. 30 leerlingen.
- 👉 Leerlingen kunnen zich eenvoudig met hun mobiel aanmelden op LessonUp.app Hier wordt gevraagd naar een pincode (deze verschijnt vanzelf vóórslide 6 en staat ook links onderin het scherm). Leerlingen die zich aanmelden onder een valse naam kunnen door de docent verwijderd worden.
- 👉 Leerlingen die geen mobiel hebben kunnen met een andere leerling meedoen.
- 👉 Indien 'devices in de klas' aan staat, dan kan je ook kiezen voor geluid aan/uit en deel scherm aan/uit. Verderop kan je kiezen of je de tussenstand wilt tonen na elke vraag. Dit zorgt voor een extra competitie element, maar kan ook afleidend werken.

Advies: zet "tussenstand tonen" UIT en "sluit voor nieuwe deelnemers" AAN.

Vervolg lesuitvoering

- 👉 **Slide 4:** Wat ga je doen. Leg hier uit wat de bedoeling van de challenge is.
- 👉 **Slide 5:** Filmpje waarin leerlingen zien dat peuken ook in het noordpoolijs terecht komen.
- 👉 **Slide 7:** Filmpje over een robot die niet alleen sigarettenpeuken van het strand opruimt maar ook mensen bewust maakt van de vervuiling.
- 👉 **Slide 8:** Filmpje van wat een kunstenaar gemaakt heeft van sigarettenfilters van een festival.
- 👉 **Slide 10:** Antwoord A is juist. In sigarettenfilters zit cellulose acetaat, een kunststof dat gemaakt wordt van plantaardig materiaal zoals hout- en katoenresten. Deze kunststof is niet biologisch afbreekbaar.
In de tuin en op het strand vallen peuken langzaam uiteen in steeds kleinere deeltjes die je uiteindelijk met het blote oog niet meer ziet. Het lijkt of het filter is vergaan, maar het plastic is er nog steeds. Het zit in de grond en in het water.
- 👉 **Slide 13:** Mogelijke antwoorden: afval, watervervuiling, giftig voor dieren en kinderen....
- 👉 **Slide 14:** Leerlingen gaan minstens 2 opdrachten doen.
 - Eerste opdracht is het uitzoeken hoeveel filters er in de omgeving van de school liggen. Ook als het een rookvrije school is kunnen leerlingen dit doen. Ze kunnen dan bijvoorbeeld vlakbij een winkelcentrum of een bankje of een gemeentetuin een stuk grond afzetten.
 - De tweede opdracht is een rollenspel doen en filmen.
 - Er is een derde opdracht voor leerlingen die snel klaar zijn. Voor deze opdracht gaan ze een poster maken om mensen te motiveren om sigarettenfilters in de vuilnisbak te gooien en niet op de grond.
Je kunt er ook voor kiezen om bijvoorbeeld alleen opdracht 1 en 3 te doen.
- 👉 **Slide 15:** Wat heb je nodig en wat ga je doen
- 👉 **Slide 16:** Tel met de klas hoeveel peuken jullie hebben gevonden. Houdt daarna een klassengesprek met de volgende vragen als leidraad:
 - Valt dit aantal mee of tegen?
 - Moet het minder?
 - Hoe zou je ervoor kunnen zorgen dat er minder peuken op de grond terecht komen?
- 👉 **Slide 18:** Hoe ga je het rollenspel doen? Verdeel de leerlingen in groepjes van 3. 1 leerling filmt, 1 leerling gooit peuk weg, 1 leerling spreekt aan. Het gaat er hier om hoe de leerling aangesproken wordt en hoe de ander hierop reageert. Het mag een goed voorbeeld zijn, maar leerlingen kunnen er ook voor kiezen om juist te filmen hoe het NIET moet.
Tips: suggesties voor goede voorbeelden:
 - beleefd aanspreken, niet boos worden;
 - uitleggen dat er plastic in het filter zit en waarom dit slecht voor het milieu is;
 - vriendelijk blijven.
- 👉 **Slide 19:** Laat de filmpjes in de klas zien. Bespreek wat de leerlingen ervan vinden.
Wat hebben ze ervan geleerd?
- 👉 **Slide 20:** Opdracht 3: Leerlingen maken een poster om mensen te motiveren om peuken in de vuilnisbak te gooien en niet op de grond. Ze leggen hierin uit wat de gevolgen zijn van peuken op straat.
- 👉 **Slide 21:** Vraag aan leerlingen of zij iets willen gaan veranderen door deze challenge?

Vervolg lesuitvoering

👉 Evaluatie

- Wat hebben de leerlingen geleerd?
- Hoe interessant vonden zij de challenge?
- Wat voor oplossingen heeft de klas bedacht?
- Wat kunnen en gaan de leerlingen zelf doen aan dit probleem?

Deel je bevindingen met de Plastic Soup Foundation!

- 👉 Als de leerlingen kans willen maken op een prijs dan kunnen zij een filmpje over de challenge maken van maximaal 3 minuten. Vanwege de privacywetgeving (AVG) accepteert de Plastic Soup Foundation alleen inzendingen waarin personen niet herkenbaar in beeld zijn. Lees hiervoor de filmtips op de laatste pagina van het werkblad. Filmpjes die niet aan de privacywet voldoen komen niet in aanmerking voor prijzen! Controleer de filmpjes dus goed voordat deze online worden gezet. De leerling of docent plaatst vervolgens de filmpjes openbaar op YouTube met de hashtags #PSFChallenge en #SaveYourButt. Let op: geef deze hashtags pas aan de leerlingen nadat je het filmpje gecontroleerd hebt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de school – dus wees hier alert op. De creatiefste filmpjes die goed aansluiten bij de missie van de Plastic Soup Foundation maken kans op bijzondere prijzen. Zie voor de actuele prijzen de website hier: bit.ly/VOprijzen

Evaluatieformulier

- 👉 Wij horen graag wat jullie van deze challenge vonden. Vul s.v.p. het evaluatieformulier in. Dit kost niet meer dan 5 minuten. Zie hier: <https://bit.ly/evaluatievmb>

Deze challenge sluit goed aan bij

- 👉 **Plasticdieet:** Leerlingen onderzoeken hoeveel plastic hun huis in één week binnenkomt. Ze leren onderzoek te doen in de eigen leefomgeving en bedenken manieren om hun plastic-gebruik te verminderen.
- 👉 **Plasticvrije toiletas:** Je checkt jouw toiletas op microplastics en plastic wegwerpverpakkingen. Je bedenkt en maakt plasticvrije alternatieven.

Doe mee en win een prijs!

Maak een filmpje van maximaal 3 minuten over jouw challenge en deel dit via YouTube met je vrienden en de Plastic Soup Foundation. Houd daarbij wel rekening met de privacywet (AVG).

Filmtips: Zichtbaar, maar niet herkenbaar! Hoe dan?

👉 Denk je nu: 'Ik maak wel een filmpje zonder mensen'? Niet nodig! Er mogen wel personen te zien zijn in je filmpje, zolang ze maar niet direct herkenbaar zijn. Het zijn juist mensen die in actie moeten komen om de plasticsoep op te lossen. En dat zien we graag terug in de filmpjes! Je zult vanwege de privacywet alleen wat creatiever moeten zijn tijdens het filmen.

Tips:

- Film mensen van achteren.
- Film mensen van bovenaf.
- Iemand die iets voor zijn gezicht houdt is zichtbaar, maar niet herkenbaar.
- Zoom in op handen die iets aan het doen zijn.
- Zoom in op voeten als mensen in beweging zijn.

Keep Calm, Keep Filming and Edit!

👉 Raak niet in paniek als er toch iemand recht in de camera kijkt. Dat knip je er later gewoon uit!

YouTube

👉 Laat het filmpje door je docent controleren voordat je het openbaar op YouTube zet! Goedgekeurd? Dan ontvang je van je docent **twee** hashtags die je moet vermelden in je videotitel of -beschrijving. Zo kan de Plastic Soup Foundation jouw filmpje vinden en beoordelen. Let op: In verband met de privacywet (AVG) accepteert de Plastic Soup Foundation **alleen** inzendingen waarin personen **niet herkenbaar** in beeld zijn. Filmpjes die hier niet aan voldoen komen niet in aanmerking voor prijzen!

Prijzen!

👉 De creatiefste filmpjes die goed aansluiten bij de missie van de Plastic Soup Foundation maken kans op bijzondere prijzen. Kijk voor de actuele prijzen op de website: bit.ly/VOprijzen